

Lausuntopyyntö: VN/12277/2021

LAPIN ELY-KESKUKSEN KALATALOUSVIRANOMAISEN LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Kalastuslakiin esitettyjen muutosten osalta kalatalousviranomaisen esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esitetty kalastuslain 58 §:n 3 momentti

Esitetyn momentin ensimmäinen lause koskien takaisin veteen laskettavan käsittelyä mahdollisimman varoen on erittäin kannatettava ja kalalle pyyntitilanteessa aiheutuvan stressin minimoinnin kannalta perusteltua.

Muilta osin kalatalousviranomaisen toteaa, että kalan elinkelpoisuuden arviointi ulkoisten, havaittavissa olevien tekijöiden perusteella sen sijaan on lähes mahdotonta kalabiologeille tai muille kalatalouden ammattilaisille, saati useimmille muille kalastusta harjoittaville. Lisäksi asiaan vaikuttaa olennaisesti ainakin veden lämpötila ja muut olosuhteet. Näin ollen kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan ehdotetusta momentista tulisi poistaa sen toinen lause.

Toteutuessaan esitettyssä muodossaan kyseinen kirjaus johtaisi todennäköisesti kalastuslain tavoitteiden vesittymiseen. Vuonna 2016 voimaan astuneen kalastuslain säännökset muun muassa kalojen vapauttamista koskien on vasta jalkautettu kalastajien toimintamalleiksi. Hyvin usein edelleen kalojen vapauttamista kritisoidaan argumentilla, jonka mukaan vapautettavat kalat kuitenkin myöhemmin kuolevat. Väite ei perustu tutkittuun tietoon, vaan asenteisiin (mm. Arlinghaus ym. 2007). Esityksen mukainen kirjaus johtaisikin todennäköisesti kalayksilöiden tarpeettomaan lopettamiseen ennen vesistöön palauttamista, mikä olisi luonnon monimuotoisuuden kannalta kestäväntöntä eikä vastaisi tarkoitustaan.

Esitetyn 58 §:n 3 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa käytetään käsitteitä kipu ja kärsimys. Kalojen kohdalla käsitteiden *kipu* ja erityisesti *kärsimys* käyttäminen ei olemassa olevan tiedon perusteella ole yksiselitteisen oikein. Tutkimuksia, joissa on raportoitu viitteitä kalan tietoisesta kipukokemuksesta, on kriittisessä tarkastelussa arvosteltu niiden metodologian, ja toisaalta tulosten yli- tai virhetulkintojen osalta. Lisäksi joitain näistä tutkimuksista ei olla pystytty toistamaan. (Browman ym. 2019). Näin ollen olisikin perusteltua käyttää johdonmukaisesti kivun ja kärsimyksen sijaan sanaa *stressi*, jonka minimointi on vapautettavan kalayksilön kannalta todellisuudessa olennaista.

Mikäli kalan lopettamista ennen vesistöön palauttamista kuitenkin päädytään säätämään, on välttämätöntä lisätä pykälään kirjaus poikkeuksesta, jonka mukaan lopettamisvelvollisuus ei koske kalastuslain tai -asetuksen tai muun säännön nojalla vapautettavaksi määrättyjä kaloja. Uhanalaisten tai vaarantuneiden kalalajien ja -kantojen elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, ettei tällaisten kalalajien edustajia lopetettaisi varmuuden vuoksi sen takia, että ne ovat pintapuolisesti vahingoittuneet.

Kalastuslain 118 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään kalastuslain 58 §:ssä tarkoitetun vapauttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä kalastusrikkomuksena. Mikäli esitetty kalastuslain 58 §:n 3 momentti säädetään esitettyssä muodossaan, tulisi vähintään sen perusteluista ilmetä, onko esitetyn lopettamisvelvollisuuden laiminlyönti kalastuslain 118 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla rangaistava teko ja miten laiminlyönnin valvonta on mahdollista käytännössä toteuttaa.

12.1.2022

Esitetty kalastuslain 58 b §

Kalatalousviranomaisen pitää esitettyä 58 b §:ää lähtökohtaisesti hyvänä ja kannatettavana säännöksenä.

Pykälän ja sen yksityiskohtaisten perustelujen perusteella on epäselvää, mahdollistaako esitys valikoivaa kalastusta siten, että saaliskaloja säilytetään sumpussa tai vastaavassa soveltuvassa tilassa ennen vapauttamista takaisin vesistöön. Toisaalta varsinaisessa lakiesityksessä ei mainita lainkaan kalan vapauttamista sumputuksen tms. jälkeen. Olisi perusteltua muuttaa esitystä siten, että 2 momenttiin lisätään kirjaus "kala tai rapu voidaan sumpussa tai vastaavassa säilyttämisen jälkeen myös vapauttaa".

Kolmannen momentin mukaan lopetusvelvollisuus ei koske kerralla saatavaa suurta saalismäärää. Toisaalta neljännen momentin mukaan suurista saalismääristä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. On kuitenkin ennen aikaista arvioida pykälän vaikutuksia ilman, että käytettävissä on asetusluonnos ja muistio koskien suurta saalismäärää. Pykälän tarkoituksena ei liene, että kaikki muu kuin vapakalastus on lopulta vapautettu lopetusvelvollisuudesta. Yksilömäärinä mitattuna vapakalastuksen saalis on erittäin pieni osuus kaikesta kalasaaliista ja lopetusvelvollisuuden koskiessa ainoastaan tätä osuutta saaliista jää pykälän merkitys todellisuudessa olemattomaksi.

Esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista

7 §

Pykälästä tai sen perusteluista olisi syytä ilmetä, soveltuuko pykälä myös kaloihin. Käytännössä sairaa tai vahingoittuneen kalan auttaminen on lähes mahdotonta.

8 § ja 28 §

Kalatalousviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että esitetty sääntely rajaa kotimaiset luonnonvaraiset kalat akvaarioharrastuksen ulkopuolelle.

64 §

Pykälän 6 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu että "metsästyksen osalta noudatetaisiin kuitenkin, mitä siitä erikseen säädetään". Vastaava maininta tulisi ilmetä myös kalastuksen osalta.

Viitteet:

Robert Arlinghaus, Steven J. Cooke, Jon Lyman, David Policansky, Alexander Schwab, Cory Suski, Stephen G. Sutton & Eva B. Thorstad (2007) Understanding the Complexity of Catch-and-Release in Recreational Fishing: An Integrative Synthesis of Global Knowledge from Historical, Ethical, Social, and Biological Perspectives, *Reviews in Fisheries Science*, 15:1-2, 75-167, <https://doi.org/10.1080/10641260601149432>

Howard I Browman, Steven J Cooke, Ian G Cowx, Stuart W G Derbyshire, Alexander Kasumyan, Brian Key, James D Rose, Alexander Schwab, Anne Berit Skiftesvik, E Don Stevens, Craig A Watson, Robert Arlinghaus, Welfare of aquatic animals: where things are, where they are going, and what

12.1.2022

it means for research, aquaculture, recreational angling, and commercial fishing, ICES Journal of Marine Science, Volume 76, Issue 1, January-February 2019, Pages 82–92,
<https://doi.org/10.1093/icesjms/fsy067>

Kalatalouspäälikkö

Mika Oraluoma